

Protocol dyscalculie



Inhoud

Procedure dyscalculie	3
Dyscalculieverklaring.....	4
Dyscalculiekaart	4
Eindexamen	5
Verantwoordelijkheden	6
Rekencoördinator	6
Expertgroep rekenen	6
RT-docent (indien beschikbaar)	6
Mentor.....	6
Ouders/verzorgers	6
Leerling	6
Bijlage 1: dyscalculiekaart.....	7
Bijlage 2: schriftelijke rapportage aan ouders/verzorgers	8

Procedure dyscalculie

Leerlingen, ouders, vakdocenten en mentoren kunnen gedurende het eerste en/of tweede leerjaar via de teamvergadering bij de rekencoördinator aangeven dat er een vermoeden is van dyscalculie. De rekencoördinator bespreekt de aanmelding met de expertgroep rekenen waarna de betreffende leerling wordt doorverwezen naar een bevoegde docent Remedial Teaching. Indien er geen RT-docent beschikbaar is, neemt de rekencoördinator deze taak over in samenwerking met de expertgroep rekenen.

De uiteindelijke diagnose dyscalculie wordt gesteld door een GZ-geregistreerde psycholoog of orthopedagoog. Dit is niet binnen de eigen school mogelijk. Een noodzakelijke voorwaarde voor de diagnose is dat de leerling gedurende minimaal een half jaar structurele, extra begeleiding op het gebied van rekenen heeft gehad. Is dit niet het geval dan heeft screening op dyscalculie geen zin omdat doorverwijzen niet tot een dyscalculieverklaring kan leiden.

De RT-docent (indien beschikbaar) onderzoekt of aan de bovenstaande voorwaarde wordt voldaan. Is dit het geval dan wordt de mentor van de leerling geïnformeerd. Deze nodigt de ouders/verzorgers uit voor een gesprek waarin toestemming wordt gevraagd voor een dyscalculiescreening. De screening wordt op school uitgevoerd door de RT- docent.

De dyscalculiescreening bestaat uit:

1. Dossieranalyse (Drempelonderzoek, leerlingvolgsysteem basisschool)
2. Toets 0 Cito Volgsysteem Voortgezet onderwijs
3. Tempo-Test-Rekenen.

Op basis van alle verzamelde informatie stelt de RT-docent of de rekencoördinator een schriftelijk advies op. Dit advies wordt besproken met de mentor van de leerling en teruggekoppeld aan de expertgroep rekenen. In een persoonlijk gesprek met de ouders/verzorgers van de leerling licht de mentor, eventueel in aanwezigheid van de RT-docent of rekencoördinator, het advies toe. Bij een vermoeden van dyscalculie zal dit advies verwijzen naar een officiële externe specialist voor het verkrijgen van een dyscalculieverklaring. De leerling ontvangt op dat moment van de rekencoördinator een voorlopige (gele) dyscalculiekaart met een maximale geldigheidsduur van één jaar. Op de kaart staat aangegeven welke compenserende en dispenserende maatregelen op de leerling van toepassing zijn. Deze voorlopige dyscalculiekaart is niet geldig voor examenonderdelen.

De rekencoördinator informeert de vakdocenten die lesgeven aan de leerling per e- mail. De leerling geeft zelf aan bij de vakdocent van welke compenserende en dispenserende maatregelen hij of zij gebruik wil maken.

De rekencoördinator vervangt de voorlopige dyscalculiekaart na maximaal één jaar door een definitieve (groene) kaart wanneer de ouders/verzorgers een geldige dyscalculieverklaring kunnen overleggen. De rekencoördinator trekt na maximaal één jaar de kaart in wanneer er geen geldige dyscalculieverklaring overlegd wordt.

Dyscalculieverklaring

Een geldige dyscalculieverklaring voldoet aan de volgende eisen:

1. Het onderzoek is afgenomen door een GZ-geregistreerde psycholoog of orthopedagoog.
2. Dyscalculie dient vastgesteld te zijn op basis van DSM-IV-TRTM criteria.
3. De verklaring bevat:
 - a. een duidelijke omschrijving van de context waarin de problemen zich manifesteren
 - b. een beschrijving van de onderzoeken die hebben plaats gevonden en de resultaten die daaruit voort kwamen
 - c. de conclusie dat de leerling dyscalculie heeft
 - d. een opsomming van concrete maatregelen die in het handelingsplan voor de leerling kunnen worden opgenomen.

Dyscalculiekaart

Op de dyscalculiekaart wordt aangegeven welke maatregelen op de leerling van toepassing zijn. Deze kunnen per leerling verschillen omdat ook de vorm van dyscalculie per leerling kan verschillen. De dyscalculiekaart is terug te vinden in bijlage 1 van dit document.

Dispenserende maatregelen

- Gebruik van een rekenmachine toelaten waar het rekenen geen doel op zich vormt
- Gebruik van een rekenmachine altijd toelaten (NB alleen mogelijk als gekozen wordt voor de aangepaste rekentoets bij het eindexamen)
- De leerling maakt minder oefeningen wanneer hij/zij onder tijdsdruk komt
- Vrijstelling van het klassikaal uitvoeren van wiskunde- en rekenopdrachten voor het bord

Compenserende maatregelen

- Rekenopdrachten die het probleemoplossend denken nagaan aanbieden in een concrete situatie waarin dit type van probleem zich voordoet
- De leerling noteert (indien mogelijk) de tussenoplossingen
- De leerling krijgt tot 25% meer tijd om het huiswerk/de toetsen te maken
- Wiskundige bewerkingen worden zoveel mogelijk gevisualiseerd
- Bij rekenopdrachten die het probleemoplossend denken nagaan worden de getallen vereenvoudigd
- De rekenopdracht wordt voorgelezen zodat gesteund kan worden op auditieve vaardigheden
- De leerling werkt met ruitjespapier van 1cm² om visueel-ruimtelijke fouten te vermijden
- De leerling maakt gebruik van de hulpkaart zoals deze is vastgesteld door het College voor Examens

Eindexamen

In 2009 heeft de onderwijsinspectie dyscalculie als stoornis erkend. Een leerling met dyscalculie kan op grond van artikel 55 van het Eindexamenbesluit in aanmerking komen voor 30 minuten extra tijd bij de eindexamens. De leerling moet hiervoor in het bezit zijn van een deskundigenverklaring, opgesteld door een orthopedagoog of psycholoog.

Vrijstelling voor wiskunde of (bijvoorbeeld) economie op basis van dyscalculie is volgens de wettelijke regelingen niet mogelijk. Ook extra hulpmiddelen zoals een formulekaart en dergelijke zijn niet toegestaan aangezien de leerling met dyscalculie niet inhoudelijk bevoordeeld mag worden ten opzichte van andere leerlingen. Een uitzondering hierop is de rekentoets. Hierbij mag een door het CvE vastgestelde reken-/formulekaart gebruikt worden.

De school kan maatregelen nemen als door de handicap van een kandidaat deze hinder ondervindt van de vorm van het examen.

Bij dyscalculie is echter geen sprake van een vormprobleem maar van een inzichtprobleem. Daarop passen geen speciale faciliteiten anders dan bovengenoemd.

Verantwoordelijkheden

De aanspreekpunten

Rekencoördinator

- Is aanspreekpunt binnen het Da Vinci College voor dyscalculie
- Houdt een overzicht bij van de leerlingen met een dyscalculieverklaring
- Voorziet in de uitgave van tijdelijke en definitieve dyscalculiekaarten
- Trekt na één jaar de tijdelijke dyscalculie kaart in en verstrekt, indien van toepassing, de definitieve kaart

Expertgroep rekenen

- Verwijst aanmeldingen van leerlingen met een vermoeden van dyscalculie door naar de bevoegde RT-docent
- Bespreekt jaarlijks het dyscalculieprotocol en stelt dit zo nodig bij
- Informeert de vakdocenten van de leerling over de (voorlopige) dyscalculiekaart en de bijbehorende dispenserende en compenserende maatregelen

RT-docent (indien beschikbaar)

- Volgt vanuit die functie de (landelijke) ontwikkelingen op het gebied van dyscalculie
- Bekijkt of het vermoeden van dyscalculie voldoende onderbouwd is en informeert de mentor van de leerling
- Voert de onderzoeken uit bij aanmelding van een leerling met een vermoeden van dyscalculie
- Stelt een schriftelijk advies op en bespreekt dit advies met de mentor van de leerling
- Koppelt dit schriftelijk advies terug aan de expertgroep rekenen
- Is eventueel aanwezig bij het gesprek van de mentor met de ouders/verzorgers van de leerling

Mentor

- Meldt leerlingen met een vermoeden van dyscalculie aan bij de expertgroep rekenen
- Onderhoudt de contacten met de ouders/verzorgers van de leerling
- Vraagt aan de ouders/verzorgers toestemming voor de dyscalculiescreening
- Bespreekt het advies dat is opgesteld n.a.v. de onderzoeken met de ouders/verzorgers

Ouders/verzorgers

- Nemen de beslissing of zij hun kind aanmelden bij een GZ- geregistreerde psycholoog of orthopedagoog en stellen de school van hun besluit op de hoogte
- Geven een (kopie) dyscalculieverklaring af aan de school wanneer deze voor de leerling is opgesteld

Leerling

- Geeft bij de vakdocenten aan van welke dispenserende en/of compenserende maatregelen hij of zij gebruik maakt
- Toont op verzoek van de docent de dyscalculiekaart

Bijlage 1: dyscalculiekaart



Dyscalculiekaart van :

Datum:

..... heeft een dyscalculieverklaring.
De volgende items zijn van toepassing op deze leerling:

Dispenserende maatregelen:

- Gebruik van een rekenmachine toelaten waar het rekenen geen doel op zich vormt
- Gebruik van een rekenmachine altijd toelaten (NB alleen mogelijk als gekozen wordt voor de aangepaste rekentoets bij het eindexamen)
- De leerling maakt minder oefeningen wanneer hij of zij onder tijdsdruk komt.
- Vrijstelling van het klassikaal uitvoeren van wiskunde- en rekenopdrachten voor het bord

- De leerling maakt gebruik van de hulpkaart zoals deze is vastgesteld door het College voor Examens (NB alleen mogelijk als gekozen wordt voor de aangepaste rekentoets bij het eindexamen)

Handtekening rekencoördinator:

Compenserende maatregelen:

- Rekenopdrachten, die het probleemoplossend denken nagaan aanbieden in een concrete situatie waarin dit type van probleem zich voordoet
- De leerling noteert (indien mogelijk) de tussenoplossingen
- De leerling krijgt tot 25% meer tijd om het huiswerk/toetsen te maken.
- Wiskundige bewerkingen worden zoveel mogelijk gevisualiseerd.
- Bij rekenopdrachten die het probleemoplossend denken nagaan worden de getallen vereenvoudigd.
- De rekenopdrachten worden voorgelezen zodat gesteund kan worden op auditieve vaardigheden.
- Werk met rijfespapier van 1 cm² om visueel ruimtelijke fouten te vermijden.

Da Vinci College
VMBO en
Praktijkonderwijs

Bezoekadres
Bovendonk 1
4707 ZH
Roosendaal

Postadres
Postbus 1182
4700 BD
Roosendaal

T 0165792100
info@davinicollege.nl
www.davinicollege.nl

Bijlage 2: schriftelijke rapportage aan ouders/verzorgers

Advies inzake vermoeden van dyscalculie

Naam leerling: *Voornaam Achternaam*

Klas: *klas*

Datum: *datum*

Aanleiding:

Vermoeden van mogelijk dyscalculie naar aanleiding van de resultaten bij de toelatingsonderzoeken en de rekenlessen.

Verslag en resultaten onderzoeken:

Dossieronderzoek

Het onderwijskundig rapport geeft aan dat de basisschool al een vermoeden van dyscalculie had. Uit de gegevens van het onderwijskundig rapport blijkt verder dat de rekenachterstand voldoet aan de RVC-eisen voor leerachterstand. Dat geldt niet voor begrijpend lezen, technisch lezen en in mindere mate voor spelling. Dit beeld wordt bevestigd door het drempelonderzoek van januari 2010. Deze discrepantie tussen de prestaties op taalgebied en op rekengebied kunnen wijzen op dyscalculie.

Naam heeft op de basisschool RT gehad. Uit de handelingsplannen van *Naam's* voormalige basisschool blijkt dat het automatiseren van bijvoorbeeld de tafels niet voldoende lukte. De onderzoeken laten zien dat het effect nihil was. De hardnekkigheid van *Naam's* rekenproblemen, ondanks systematische extra ondersteuning in de vorm van remedial teaching, kan wijzen op dyscalculie.

Toets rekenen-wiskunde voor voortgezet onderwijs

Naam heeft in *maand/jaar* de 0-toets van het Cito Volgsysteem Voortgezet onderwijs gemaakt. De resultaten worden uitgedrukt in een percentage. Wanneer dit percentage lager ligt dan 20% is er op het betreffende onderdeel zeer zwak gescoord.

De toetsonderdelen:	score:
Meten en meetkunde	
Verbanden	
Getallen	
Verhoudingen	
Rekenen/wiskunde totaal	

De scores voor deze toets laten zien dat er *zeer zwak* gescoord wordt voor

Tempo-Test-Rekenen

In februari 2011 heeft *Naam* de "Tempo-Test-Rekenen" gemaakt. De Tempo-Test-Rekenen is bedoeld om te onderzoeken in welk tempo een leerling eenvoudige rekenkundige bewerkingen kan uitvoeren. Uit de uitslag van deze gegevens kan afgeleid worden in hoeverre er bij de leerling sprake is van automatisering van eenvoudige bewerkingen beneden de 100. De bewerkingen zijn: optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen.

Naam haalde bij de toets een DLE-score van 25. Dit betekent een significante achterstand. Met name op het gebied van de keer- en deelsommen is de automatisering niet op gang gekomen. Ook op de plus- en minsommen is duidelijk een probleem met het automatiseren zichtbaar.

Advies:

Naam voldoet aan een aantal kenmerken die kunnen wijzen in de richting van dyscalculie. Wil *hij/zij* in aanmerking komen voor de compenserende en dispenserende maatregelen die kunnen worden geboden bij dyscalculie, dan is een geldige dyscalculieverklaring noodzakelijk. Deze kan worden afgegeven door een orthopedagoog-generalist of GZ-psycholoog. In dit verband verwijs ik naar het "Protocol Dyscalculie" van het Da Vinci College.

Met vriendelijke groet,

Naam RT-docent